

Asia: VN/3884/2020

Korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma

Lausunnonantajan näkemykset saavutettavuuden edistämisen tavoitteista

Tavoite 1

1

Lisähuomioita tavoitteesta 1

-

Tavoite 2

1

Lisähuomioita tavoitteesta 2

-

Tavoite 3

1

Lisähuomioita tavoitteesta 3

-

Tavoite 4

1

Lisähuomioita tavoitteesta 4

Tällä hetkellä vammaisten korkeakouluopiskelijoiden tilanteesta tai määrästä on vaikea saada tietoja. On kannatettavaa, jos tilanteeseen löydetään ratkaisu, millä voidaan seurata vammaisten opiskelijoiden määrää, opiskeluolosuhteita ja opintojen etenemistä. Olisi tärkeää saada tietoa niistä tekijöistä, joilla on vaikutuksia opintojen etenemiseen tai mahdolliseen keskeytykseen.

Tavoite 5

1

Lisähuomioita tavoitteesta 5

Perustettavassa foorumissa on huomioitava YK:n vammaissopimus ja sen osallistamisvelvoite. Vammaisyleissopimuksen mukaisesti vammaiset henkilöt tulee osallistaa kaikkeen heitä koskevaan päätöksentekoon. Osallistamisvelvoitteen ja sitä tarkentavan yleiskommentin (General Comment 7: Article 4.3 and 33.3: Participation with persons with disabilities in the implementation and monitoring of the Convention) mukaisesti osallistamisen on oltava jatkuvaa ja vammaisjärjestöjen näkemykset on aidosti huomioitava valmistelussa. Osallistaminen on ulotettava kaikkiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin ja muihin toimiin, jotka voivat suoraan tai välillisesti vaikuttaa vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumiseen.

Tavoite 6

1

Lisähuomioita tavoitteesta 6

-

Tavoite 7

1

Lisähuomioita tavoitteesta 7

-

Tavoite 8

1

Lisähuomioita tavoitteesta 8

Invalidiliitossa on kiinnitetty huomiota, että opettajien ja ohjaajien osaamisessa suhteessa vammaisuuteen on kehitettävää. Ymmärryksen lisääminen vammaisuuden moninaisuudesta on koko yhteiskunnassa tarpeellista, mutta erityisesti opettajankoulutuksessa. Myös yhdenvertaisuuden käsitteen ymmärtäminen vaatii lisäkoulutusta. Vammaisjärjestöjen osaaminen ja koulutukset ovat korkeakoulujen käytettävissä.

Tavoite 9

1

Lisähuomioita tavoitteesta 9

-

Tavoite 10

1

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Näitä koulutuspalveluja luotaessa on huomioitava YK:n vammaisyleissopimuksen mukaisesti vammaiset henkilöt.

Tavoite 11

1

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Näitä koulutuspalveluja luotaessa on huomioitava YK:n vammaisyleissopimuksen mukaisesti vammaiset henkilöt.

Tavoite 11

1

Lisähuomioita tavoitteesta 11

-

Tavoite 12

1

Lisähuomioita tavoitteesta 12

-

Tavoite 13

1

Lisähuomioita tavoitteesta 13

Hankinnoilla voi edistää myös muutoin vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa painottamalla soveltuviissa hankinnoissa esteettömyyttä ja edellyttämällä palveluntuottajalta heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämistä. Viittaamme kansalliseen julkisten hankintojen strategiaan 2020
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162418/Kansallinen%20julkisten%20hankintojen%20strategia.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tavoite 14

1

Lisähuomioita tavoitteesta 14

Saavutettavuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä koulutuksia voi toteuttaa myös yhdessä vammaisjärjestöjen kanssa.

Tavoite 15

1

Lisähuomioita tavoitteesta 15

-

Tavoite 16

1

Lisähuomioita tavoitteesta 16

-

Tavoite 17

1

Lisähuomioita tavoitteesta 17

Yhdenvertaisuuslain mukaiset kohtuulliset mukautukset vammaisille henkilöille tarkoittavat tapauskohtaisia ja yksilöllisiä mukautuksia. Opetussuunnitelmia tehdessä on hyvä painottaa sitä, että ennalta määritellyt erityisjärjestelyt eivät välttämättä ole riittäviä ja tällöin kyseeseen tulevat yksilölliset ja tapauskohtaiset mukautukset.

Tavoite 18

1

Lisähuomioita tavoitteesta 18

Yhdenvertaisuuslain mukaiset kohtuulliset mukautukset vammaisille henkilöille tarkoittavat tapauskohtaisia ja yksilöllisiä mukautuksia. Ennalta oppilaitoksessa sovitut erityisjärjestelyt eivät aina ole riittäviä, koska vammaisuus ilmenee hyvin moninaisin tavoin.

Tavoite 19

1

Lisähuomioita tavoitteesta 19

Vammaisjärjestöissä kertynyttä kokemusta ja osaamista voi hyödyntää henkilöstön koulutuksissa. Esimerkiksi ohjaajille tietoa on hyödynnettävissä sivustolla esteettätöihin.fi, joka on kehitetty vammaisjärjestöjen ja korkeakoulujen yhteishankkeessa.

Tavoite 20

1

Lisähuomioita tavoitteesta 20

-

Tavoite 21

1

Lisähuomioita tavoitteesta 21

Yhdenvertaisuuslain mukaiset kohtuulliset mukautukset vammaisille henkilöille tarkoittavat tapauskohtaisia ja yksilöllisiä mukautuksia. Ennalta oppilaitoksessa sovitut erityisjärjestelyt eivät aina ole riittäviä, koska vammaisuus ilmenee hyvin moninaisin tavoin.

Tavoite 22

1

Lisähuomioita tavoitteesta 22

Vammaisista korkeakouluopiskelijoista on vähän tutkittua tietoa. YK:n vammaisyleissopimuksen toimeenpano edellyttää kattavampaa tietovarantoa vammaisten ihmisten erilaisista koulutustaustoista ja elämäntilanteista.

Tavoite 23

1

Lisähuomioita tavoitteesta 23

-

Tavoite 24

1

Lisähuomioita tavoitteesta 24

-

Tavoite 25

1

Lisähuomioita tavoitteesta 25

-

Tavoite 26

1

Lisähuomioita tavoitteesta 26

-

Tavoite 27

1

Lisähuomioita tavoitteesta 27

-

Tavoite 28

1

Lisähuomioita tavoitteesta 28

-

Tavoite 29

1

Lisähuomioita tavoitteesta 29

-

Tavoite 30

1

Lisähuomioita tavoitteesta 30

Vammaiset ihmiset saattavat tarvita työelämään kiinnittäytyessään tukitoimia, joita järjestettäessä tarvitaan monialaista yhteistyötä. on tärkeää tunnistaa opiskelijat, jotka tarvitsevat yksilöllisempää tukea. Korkeakoulut voivat myös käyttää oman työnsä tukena vammaisjärjestöissä olevaa kyseistä vammairyhmää koskevaa koulutuksen ja työelämän asiantuntemusta. Vammaisjärjestöjen ja korkeakoulujen yhteishankkeessa on kehitetty esteettätöihin.fi -sivusto, jota voi hyödyntää uraohjauksessa.

Tavoite 31

1

Lisähuomioita tavoitteesta 31

-

Tavoite 32

1

Lisähuomioita tavoitteesta 32

Opiskelija- / ylioppilaskunnan toiminta on tärkeää myös vammaisille opiskelijoille. Toiminnassa on huomioitava esteettömyys, jotta tosiasiallinen osallisuus myös vammaisten opiskelijoiden kohdalla toteutuu.

Tavoite 33

1

Lisähuomioita tavoitteesta 33

Invalidiliitto ei ymmärrä, miksi puhutaan fyysisestä saavutettavuudesta, kun käytettävissä olisi tunnettu ja laajasti käytetty termi "esteettömyys". Invalidiliitto ehdottaakin, että puhuttaessa rakennetun ympäristön "saavutettavuudesta", käytetään vakiintunutta termiä "esteettömyys". Käytettävän terminologian tulee olla samaa, jota käytetään muilla hallinnonaloilla.

Tavoite 34

1

Lisähuomioita tavoitteesta 34

Ensimmäinen tavoitetta tarkentava kohta olisi ymmärrettävämpi muodossa: ”Ennen peruskorjauksen aloittamista korjattaviin tiloihin on tehtävä vähintään ESKEH-kriteeristön mukainen esteettömyyskartoitus. Esteettömyyskartoituksen tulokset ovat tärkeä osa peruskorjaussuunnitelman hankesuunnittelua.”

Lisäksi Invalidiliitto ehdottaa, että puhuttaessa rakennetun ympäristön ”saavutettavuudesta”, käytetään vakiintunutta termiä ”esteettömyys”. Käytettävän terminologian tulee olla samaa, jota käytetään muillakin hallinnonaloilla.

Tavoite 35

1

Lisähuomioita tavoitteesta 35

Invalidiliitto ehdottaa, että puhuttaessa rakennetun ympäristön ”saavutettavuudesta”, käytetään vakiintunutta termiä ”esteettömyys”. Käytettävän terminologian tulee olla samaa, jota käytetään muillakin hallinnonaloilla.

Tavoite 36

1

Lisähuomioita tavoitteesta 36

-

Tavoite 37

1

Lisähuomioita tavoitteesta 37

-

Tavoite 38

1

Lisähuomioita tavoitteesta 38

-

Tavoite 39

1

Lisähuomioita tavoitteesta 39

-

Tavoite 40

1

Lisähuomioita tavoitteesta 40

-

Tavoite 41

1

Lisähuomioita tavoitteesta 41

-

Tavoite 42

1

Lisähuomioita tavoitteesta 42

-

Tavoite 43

1

Lisähuomioita tavoitteesta 43

-

Tavoite 44

1

Lisähuomioita tavoitteesta 44

-

Tavoite 45

1

Lisähuomioita tavoitteesta 45

-

Tavoite 46

1

Lisähuomioita tavoitteesta 46

-

Tavoite 47

1

Lisähuomioita tavoitteesta 47

-

Tavoite 48

1

Lisähuomioita tavoitteesta 48

-

Tavoite 49

1

Lisähuomioita tavoitteesta 49

-

Tavoite 50

1

Lisähuomioita tavoitteesta 50

Tavoitetta konkretisoivaksi alakohdaksi Invalidiliitto esittää, että korkeakoulut hakevat aktiivisesti positiivisen erityiskohtelun muotoja, jotka edesauttavat vammaisia opiskelijoita hakuvaiheessa ja edistävät heidän opintojensa sujumista, kokemustaan osallisuudesta sekä heidän ohjautumistaan työelämään.

Lausunnonantajan muita huomioita luonnoksesta

Suomalaisessa vammaispoliittisessa keskustelussa on käytetty termejä, kuten esteettömyys ja saavutettavuus, eri tavoin kuin tässä suunnitelmassa. Viittaamme myös Vammaisfoorumin lausuntoon.

Invalidiliitto ehdottaa, että puhuttaessa rakennetun ympäristön saavutettavuudesta, käytetään vakiintunutta termiä ”esteettömyys”.

Invalidiliitto toteaa, että korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma on erittäin myönteinen kehitys edistettäessä yhdenvertaisempaa korkeakoulutusta.

Lisäksi Invalidiliitto muistuttaa Vammaisfoorumin tavoin, että korkeakoulutuksen kehittämisen tulee tapahtua yhteistyössä vammaisten ihmisten ja heitä edustavien vammaisjärjestöjen kanssa. Vain yhteistyöllä vammaiskentän kanssa on mahdollista toteuttaa aidosti vammaiset ihmiset huomioon ottavaa korkeakoulutusta.

Mäki Anne
Invalidiliitto ry